

چکیده

این تحقیق با استفاده از روش توصیفی و تحلیلی همراه با مطالعات کتابخانه‌ای، اسنادی و میدانی به تحلیل روند تغییرات کاربری اراضی شهر فومن در دو دهه اخیر پرداخته و هدف از تحقیق فوق شناسایی مناطق تغییر کاربری اراضی یافته در شهر فومن در دو دهه اخیر، شناسایی عوامل داخلی و بیرونی موثر بر تغییر کاربری اراضی در شهر فومن در دو دهه اخیر و ارائه راهکارهای لازم در جهت تغییرات کاربری اراضی مناسب در شهر فومن می‌باشد. رشد روزافزون جمعیت شهرها در گسترش فیزیکی و تغییرات کاربری اراضی حاشیه شهرها نقش مؤثری داشته است. جمعیت شهر فومن از حدود ۲۷۷۹۰ نفر در سال ۱۳۸۵ به ۳۰۶۰۸ هزار نفر در سال ۱۳۹۰ و به ۳۵۸۴۱ نفر در سال ۱۳۹۵ افزایش یافته است. و نتیجه افزایش جمعیت و مساحت شهر، توسعه فیزیکی شهر و در نتیجه تغییر کاربری اراضی حاشیه شهر و به زیر ساخت و ساز رفتن این اراضی بوده است. مطالعات میدانی و اسنادی نگارنده بیانگر اینست که عمده ترین تغییرات کاربری اراضی در شهر فومن به ترتیب در ناحیه شمال شرق خیابان علامه طباطبایی (مسیر جاده صومعه سرا)، ناحیه جنوب غربی (جاده ماسوله)، ناحیه شمالی خیابان امام و از میدان پاسداران به سمت جاده ترانزیت (پل درحال احداث) و نیز ناحیه جنوب خیابان یادآوران مسیر جاده قلعه رودخان صورت گرفته است. و دلایل عمده این تغییرات ابعاد توریستی و گردشگری بوده است. و عمدتاً در این مناطق رستوران، اغذیه فروشی، پخت کلوچه سنتی و هتل آپارتمان، مهمانپذیری می‌باشد. در خیابان امام از سمت ورودی شهر از سمت رشت به جهت قابلیت تجاری عمدتاً فعالیت‌های مختلف تجاری صورت می‌گیرد. همچنین در سالهای اخیر تغییر کاربریهای زیادی در کنار گذر شهید شکوری صورت گرفته که عمده مسافران و گردشگران برای بازدید از شهرک ماسوله و قلعه رودخان از این مسیر عبور و مرور کرده که این عامل باعث تغییر کاربری از مسکونی به تجاری در این قسمت از شهر شده است. نتایج تصاویر ماهواره ای بیانگر اینست که در بین سالهای ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۷ بیشترین روند افزایشی تغییر کاربری اراضی راسکونی و زمینهای بایر و روند کاهشی رانیز شالیزارها و باغات داشته اند. در واقع عوامل مختلفی در تغییرات کاربری اراضی شهر فومن تاثیر گذار بوده که می‌شود به افزایش جمعیت شهری، مهاجرت روستاییان به شهر فومن، ادغام برخی روستاها به شهر و جاذبه‌های گردشگری این شهر و شهرستان بیان نمود.

واژگان کلیدی: روند، تغییرات کاربری اراضی، شهر، فومن